

การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

เรือเอกโทจิตร กลิ่นเกษร

ศูนย์วิทยพัทธยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-492-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016032

I 1030387x

A PROPOSED PLAN FOR FACULTY DEVELOPMENT IN NURSING
INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF DEFENCE

Lieutenant Pichit Klinkasorn RTN.

ศูนย์วิทยุโทรพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-492-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัด
กระทรวงกลาโหม

โดย เรือเอกไพจิตร กลิ่นเกษร

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สังัด อุทรานันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สังัด อุทรานันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ไพจิตร กลิ่นเกษร, เรือเอก : การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบัน
พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม (A PROPOSED PLAN FOR FACULTY DEVELOPMENT
IN NURSING INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF
DEFENCE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สงัด อุทรานันท์, 233 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคณาจารย์ ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
2. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
3. เพื่อนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ ของแต่ละสถาบันพยาบาลในสังกัดกระทรวง
กลาโหม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทุกสถาบันพยาบาลมีนโยบาย วัตถุประสงค์ โครงการ และผู้รับผิดชอบการพัฒนาคณาจารย์ กิจกรรมที่ปฏิบัติส่วนใหญ่คือการประชุมทางวิชาการ และการส่งเสริมให้ศึกษาต่อ ทุกสถาบันพยาบาลต้องการร่วมมือกันในการพัฒนาคณาจารย์ และต้องการให้อาจารย์พยาบาลมีบทบาท เพิ่มในด้าน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการปฏิบัติงาน งานกิจกรรมนักศึกษา และการบริหาร
2. การพัฒนาคณาจารย์ของทุกสถาบันพยาบาล ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่เกิดกับฝ่าย จัดกิจกรรมมากกว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. อาจารย์พยาบาลของทุกสถาบันมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาลในเกณฑ์ปานกลาง ต้องการเสริมความรู้ในเกณฑ์มากของบทบาทด้านการวิจัย การพัฒนาหลักสูตร การบริหาร และการสอน โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยของกองทัพเรือ มีความต้องการเสริมความรู้ด้านต่าง ๆ มากกว่าทุกสถาบัน
4. แผนงานการพัฒนาคณาจารย์ ประกอบด้วยแผนงาน 3 ประเภทคือ แผนงานวิชาการ แผนงานสนับสนุนงานวิชาการ และแผนงานบริหาร

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ รศ.ดร.สงัด อุทรานันท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ไพจิตร กลิ่นเกษร

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PICHIT KLINKASORN, LIEUTENANT, RTN. : A PROPOSED PLAN FOR FACULTY DEVELOPMENT IN NURSING INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENCE. THESIS ADVISOR : ASSO, PROF, SA-NGAD UTRANAND, Ed.D. 233 PP

The proposes of this study were as follows :

1. To study the faculty development programs in the nursing institutions under the jurisdiction of the Ministry of Defence.
2. To study the needs for faculty development of the instructors in the nursing institutions under the jurisdiction of the Ministry of Defence.
3. To propose the plans for faculty development programs in the nursing institutions under the jurisdiction of the Ministry of Defence.

The results of research were as follows :

1. All nursing institution under the jurisdiction of the Ministry of Defence had set up the policy, objectives of the programs for faculty development. Also, all institution had appointed the personnel to conduct the program officially. The prominent programs of faculty development were academic conference and continuing education. All institution needed the cooperation among the nursing institutions in order to conduct the faculty development programs. All institution needed the faculty members increased the responsibilities in curriculum development, supervision of nursing practice, student activity, and administration.
2. The problems appeared in conducting the faculty development programs were concerned with the operation of the programs.
3. The nursing instructors in all institution rated their own understanding in the roles and responsibilities at the fair level. The nursing instructors needed the increasing of knowledge and understanding in the research methodology, curriculum development, administration and instruction. Also the needs of faculty development programs of the instructors in the nursing institution under the jurisdiction of the Royal Thai Navy were obviously seen.
4. The plans for faculty development in the nursing institutions under the jurisdiction of the Ministry of Defence should be composed of the programs in academic, supporting for academic, and administration.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต พ.ช. ๔๐ กิ่งกนก
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Assoc. Prof. Sa-ngad Utranand

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์
ดร.สงัด อุทรานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและแก้ไขเพิ่มเติม
ข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรียอด ดร.มิลินทร์
สำเภาเงิน นาวาโทหญิง อุบลวรรณ บัวขาว พันตรีหญิง ปราณี วิเศษไชยศรี และ
พันจ่าตรีไกรสร กุลงามกิม ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำและข้อเสนอแนะ รวมทั้งช่วยเหลือ
อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ นาวาเอกหญิง บุญสม
ไปยยะจินดา นาวาเอกพิเชฐ ศรีสิริ อาจารย์อำภรณ์ สงคะกุล และคุณพัชรี ฉายานนท์
ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือมาโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
ที่ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย ตลอดจนผู้บริหารและ
อาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย และ
โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย จึงขอ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ของภาควิชาบริหารการศึกษา และอาจารย์ใน
ภาควิชาอื่นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในวิทยาทานอันสูงสุดที่ได้รับตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เรือ เอกโทจิตร กสิน เกษร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามที่ต้องการคำตอบ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	7
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	8
การนำเสนอผลการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของการพัฒนาคุณาจารย์	12
ความจำเป็นในการพัฒนาคุณาจารย์	13
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณาจารย์	16
แนวคิดเชิงระบบเกี่ยวกับการพัฒนาคุณาจารย์	16
แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาคุณาจารย์	17
องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณาจารย์	19
รูปแบบของการพัฒนาคุณาจารย์	20
กิจกรรมการพัฒนาคุณาจารย์	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การพัฒนาคณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ	24
	การพัฒนาคณาจารย์ในประเทศไทย	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาจารย์	33
3	วิธีดำเนินการวิจัย	41
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	41
	วิธีดำเนินการวิจัย	41
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของการพัฒนาคณาจารย์ และความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์	52
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการ พัฒนาคณาจารย์	76
	ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและ ความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล	101
	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในบทบาท และความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล	101
	ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการเสริมความรู้ใน บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล	142
5	การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม	183
	ขั้นตอนการนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์	183
	การจำแนกความต้องการจำเป็น	184

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	188
6	192
	192
	192
	193
	197
	198
	199
	201
	202
	207
	211
	216
	217
	219
	233

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มประชากร จำแนกตามสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวง กลาโหม	42
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา รวมทั้งจำนวนแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ จำแนกตามสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	45
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบันพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม	49
4	ลักษณะทั่วไปของการพัฒนาอาจารย์ จำแนกตามสถาบันพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม	53
5	ความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ จำแนกตามสถาบันพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม	62
6	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	77
7	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	80
8	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	83
9	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	86
10	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	89
11	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	92
12	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาล ทหารอากาศ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	95
13	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาล	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
	ทหารอากาศ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	98
14	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกตามตำแหน่ง หน้าที่ปัจจุบัน	102
15	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกตามวุฒิ ทางการศึกษา	107
16	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ..	112
17	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	117
18	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลศตุมครรภและอนวมัย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบัน	122
19	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลศตุมครรภและอนวมัย จำแนกตามวุฒิ ทางการศึกษา	127
20	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	132
21	ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	137
22	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	143
23	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
	อาจารย์พยาบาล ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	148
24	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	153
25	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา	158
26	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	163
27	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	168
28	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	173
29	ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของ อาจารย์พยาบาล ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	178
30	ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ จำแนกตาม สถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	185
31	ประเภทของแผนงานการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม จำแนกความต้องการจำเป็นระดับที่ 1 ออกเป็น รายชื่อ	187

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	โครงสร้างการบริหารงานของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวง กลาโหม	4
2	ขั้นตอนการนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์	183
3	โครงสร้างแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ของสถาบันพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม	186

ศูนย์วิทยพัชร์พยาคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย